

„Fram, fram! Kristmænd,
Korsmænd, Kongsmænd!“

St. Olaf.

„Ret og Sandhed.“

Katholsk Tidende.

Dette blad udkommer hver søndag og betales med 1 krone pr. kvartal (porto iberegnet). Abonnement modtages i Norge, Sverige, Danmark og Tyskland paa alle postkontorer, men for Kristianias og for andre end foranævnte landes vedkommende i St. Olafs Trykkeri, Akersveien nr. 4, Kristiania. — Bekjendtgjørelser betales med 10 øre pr. petilinie.

Politisk oversigt.

Danmarks hidtidige gesandt hos Italien er udnevnt til gesandt ved det svenske hof.

Tyskland. I Berlin afholdtes i tirsdags en stor socialistisk forsamling. Byraadsmedlem Vogtherr agiterede for masseudtrædelse af den evangeliske folkekirke.

I Hessen staar der endnu daarlig til med katolikernes politiske sammenhold; de tabte derfor ved sidste rigsdagsvalg sin eneste plads og har nu tillige tabt en plads i landdagen.

I Frankrige klæder man Boulanger som politiker fælt af. — Selv „Mrqbl.“ betegner som „republikansk despotisme“, at regjeringen har forbudt erkebispem af Paris at modtage 10,000 francs, som en dame har testamenteret som bidrag til opførelse af kirken paa Montmartre. Regjeringens grund er, at „der findes direkte arvinger, og der ikke er nogen grund til paa deres bekostning at forøge kirkens indtægter.“ „Religionsfølgelsen i Frankrige“, beretter samme blad, „gaar mangengang til ligefrem latterlige yderligheder. I Billom, en liden by i Puy-de-Dome, blev nogle barmhjertige søstre nylig af vedkommende myndighed anklagede for korrektionsdomstolen under anklage for at have overtraadt den lov, der forbyder at anvende smaa-børn under en vis alder til fabrikarbeide. De blev imidlertid af domstolen frifundne. Den angivelige forseelse bestod nemlig deri, at de havde holdt syskole for nogle smaa-piger! — Som bekjendt er de barmhjertige søstre blevne fordrevne fra hospitalerne og erstattede med vaagekoner og anden leiet sygehjælp — en forandring, som har medført allehaande misligheder, og som en stor mængde læger uden hensyn til politisk farve gjentagende har protesteret imod. Der er nu i Paris under ledelse af den radikale deputerede dr. Després sat igang en folkelig bevægelse, som tilsigter at fremtvinge de barmhjertige søstres gjenindsættelse paa sin gamle plads i sygepleien.“

Den fremragende katholske politiske fører i Belgien, Woeste, erklærer, at landet ikke vil vide noget af almindelig stemmeret. Woeste tilføier, at det kun er agitatorerne, der ad kunstig vei har sat bevægelsen iscene, men at bourgeoisiet og landdistrikterne ikke nærer sympathi for den. End ikke arbeiderne lægger nogen vegt paa almindelig stemmeret.

I England er der fra Manchesteres øvrighed indgivet andragende til ministeriet om, at pryglestraf maa blive gjenindført for overfald. Gid den ogsaa blev indført i Norge! dette vilde nok forslaa mer end nogle faa kroners mulkt.

Om forholdene i Irland og om dets beboeres nøisomhed sagde allerede for 40 aar siden Bucksbot Forster: „Hungersnød er langt fra noget nyt i Irland; det er en periodisk sygdom, og naar der ikke er flere, der dør af hungersnød, saa er det, fordi den fattige irske bonde har gjenemgaaet en saa lang læretid i nød og mangel.“

I Portugal har overenskomsten med England angaaende ordningen af forholdene i Sydøst-Afrika vakt saa stor uro, at ministeriet har maattet gaa af, og republikanernes popularitet har vundet betydelig i styrke. Navnlig kræver det æresfølelsen, at traktaten bestemmer, at Portugal ikke maa afstaa noget af sit land syd for Zambese-floden uden Englands samtykke, Traktaten vil neppe blive godkjendt og kan blive yderst skjæbnesvanger for kongemagten.

Den italienske handel med udlandet i dette aars 7 første maaneder viser ingen gunstig stilling. Sammenlignet med ifjor, der heller ikke var et godt aar for Italien, er udførselen iaar omkring 60 mill. francs mindre, medens paa den anden side indførselen er gaaet op med næsten 23 mill. I det hele overstiger værdien af de indførte varer for de 7 maaneder udførselen med 303 mill. francs. Nedgangen i udførselen falder næsten udelukkende paa hovedartiklerne vin og silke. At riget nu faar sig en ny finansminister, vil neppe bedre tilstandene.

De liberales bevægelse i kanton Tessin er traadt ind i et nyt stadium ved, at Schweiz's forbundsregjering har paabudt retslig undersøgelse mod oprørerne, men tillige berammet den af de liberale krævede folkeafstemning angaaende ændring af kantonets forfatning.

Brasiliens nye forfatning, prises i høie toner for sin „frisindethed“ af de imod religionen, resp. imod katholicismen, fiendtlige aviser; den berøver nemlig presterne sine borgerrettigheder, forsaavidt de nu hverken er valgbare eller valgberettigede længer. — Kammervalgene er nu gaaede for sig; regjeringen synes at skulle beholde overhaand, og det nydannede katholske partis stilling at være for svag endnu.

Gudstjenesten i St. Olafs kirke i Kristiania.

Søndag den 21de september: Kl. 7 stille messe. — Kl. 8 stille messe med homili. — Kl. 10 højmesse med prædiken. — Kl. 5 andagt med katekese.

Fælleskommunion for Maria-foreningen.

Tirsdag, torsdag og fredag aften kl. 7 religiøse foredrag paa tysk af pater prior Scheer.

St. Halvarvs kapel, Urtegaden 29.

Søndag: Kl. 8 stille messe med homili. — Kl. 10 højmesse med prædiken. — Kl. 4½ andagt med katekese.

Ugekalender.

Søndag den 21de, 17de søndag efter pinse (Epist.: Ef. 4, 1—6; evang.: Matth. 22, 35—46). Matthæus, apostel, evangelist og martyr. — Mandag. Thomas fra Villanova, augustiner munk og erkebisp af Valencia, † 1555. — Tirsdag. Linus, pave og martyr, † 79. — Onsdag. Vorfrue de Mercede. — Torsdag. Eustachius med hustru og børn, martyr, † ca. 130. — Fredag. Eusebius, pave og martyr, † 310. — Lørdag. Cosmas og Damian, læger og martyr, † 303.

Søndag den 28de. Vorfrues syv smerter.

17de søndag efter pinse.

Ligesom st. Paulus idag siger: „Jeg takker min Gud altid for eder for den Guds-naade, som er given eder i Kristo Jesu (I Kor. 1, 4),“ saaledes stiller han andensteds (Ef. 5, 20) ogsaa til enhver kristen den opfordring: „Sig altid Gud og Faderen tak for alle ting i Vorherres Jesu Kristi navn!“

Hvor rig grund der er! hvor meget stof for taksigelse! Her kunde dvæles ved det, som er bleven skjænket os alle saa mangfoldige gange i livet: ordet og sakramenterne — disse uskattefulde velgjerninger. Her kunde vel ogsaa paapeges for mangan enkelt, hvor rund en giver Gud har været ham eller hende. Men selv kjender enhver bedst de tusender og atter tusender af naadesbevisninger, som Gud har tildelt ham i begge ordener. Ja, kjære læser! du selv kjender bedre end nogen de velgjerninger, som Gud i tidens løb har vist dig, og dog kjender du dem langtfra fuldstændig; de er gledne ud af din hukommelse, eller du har ikke givet agt paa dem, og der var adskillige, som indtil regnskabsdagen kun den Guds dybheder gennemskuende Aand ved besked om; de, du kjender og mindes, udgjør kun et ringe tal af samtlige modtagne. Og vil du vende øiet fremad? Udforsk, om du kan, de yderligere tusender og atter tusender af velgjerninger, som Herren er rede til at give dig! kjender du dem? ved du, hvilke eller hvormange de er? fatter du naadens og det evige livs værd? . . . Se blot, hvor rigt stof til altid at takke Gud!

Her bør man imidlertid huske paa, at vi kristne ikke er millioner enkeltstaaende og af hver andre uafhængige personer, men vi er alle brødre i Kristus formedelst daab og tro; vi udgjør sammen med de i Herren døde de helliges samfund, i hvilket den enes

naadegaver ogsaa bliver de andre til pyrd og den enes fortjenester de øvrige til vinding. Ja, vi mange danner et eneste legeme, hvis hoved Kristus er, medens hver for sig er vi hverandres lemmer (Rom. 12, 5).

Som følge heraf kræves der af os, at vi glæder os ogsaa over vore levende og afdøde medbrødre af Gud modtagne gaver, ret som om de var vore egne, hvad de jo i virkeligheden — i kraft af samfundet — tildels og paa en maade er; og følgelig bør vi og takke Gud for dem. Det kræves fremdeles, at der hersker sliq gjensidig kjærlighed iblandt os, at vi glæder os ikke blot af hin, egentlig talt selviske bevæggrund, men ligefrem paa vore benaadede medkristnes vegne, og priser Herren for hans godhed imod dem. Hvordan gaar det i det daglige liv? Du holder meget af et barn; det faar gode karakterer i skolen, bliver rost af sine lærere som flittigt, fromt og artigt, og du glæder dig. Du holder af en person, og naar hans foretagender krones med held, naar du ser ham agtet, afholdt af medmennesker, da glæder du dig derover. Skulde det mon være ringere i den overnaturlige orden, saa vi ikke dér glædede os over, hvad godt der bliver andre til del, og takkede Gud for det? Tvertimod, just i det overnaturlige er kjærlighedens rette plads. Ved at give os bønner fadervor — vor — har Jesus vist, at vi skal bede ikke blot for os selv alene, men at vi, efterdi vi udgjør et legeme, skal vende os til Gud for og med hverandre. Beder man for sig selv — det være i bedebøn eller i takkebøn — da er det kun nødvendigheden, man lader ske fyldest; beder man derimod for andre, da opfyldes kjærlighedens pligt, og Guds vilje efterkommes i sin mer end snevreste udstrækning. Det er med blikket paa de helliges samfund og formedelst sin store kristelige broderkjærlighed, at st. Paulus atter og atter i sine breve forsikrer, at han daglig ofrer taksigelse for alle kristne for hvad godt de faar af Gud eller øver. Og det er endvidere formedelst det baand, der mildt lænker os alle sammen i ett legeme, at st. Paulus kan sige til os: „Frembær taksigelse i alle ting; thi dette er Guds vilje i Kristo Jesu til eder (I Thess. 5, 18)!“

Ikke sandt: Du vil ikke lade apostelens formanende belæring gaa ind ad det ene øre og ud af det andet uden at tage dig den til indtægt? Saa lad os da i fællesskab sige til Gud:

„O, min naadige herre! fattig og ringe, og af liden fromhed, som jeg er, er der slet intet forhold imellem den takkebøn, jeg opsender til Dig, og den, som dine talløse velgjerninger imod os alle kan gjøre krav paa. Naar jeg ikke engang har et fuldstændigt overblik

over disse eller fyldig forstaaelse af dem, hvor kan jeg da takke værdigen, saa gjerne jeg end vil? Dog se. min Gud! jeg har til agt herved at efterkomme apostlernes opfordring om at takke Dig for alle ting; naar jeg desuden forener min bøn med de øvrige medlemmers af de helliges samfund, ja med Frelserens egen. da tør jeg sikkert haabe, at den vil fyldestgjøre de fordringer, som Du stiller til os skrøbelige. Tak altsaa i Jesu Kristi navn for alt, hvad Du har skjænket os eller herefter endnu vil give os paa jorden og efter døden!

Er vi saa færdige? Nei. takkebøn skal trembæres altid, d. v. s. at vort levnet skal være en sammenhængende bøn, indtil vi kaldes bort, didhen, hvor al bedebøn ophører, men hvor lovprisnings- og takkebøn skal tage et nyt sving og stige fra vore helligede sjæle, fra evig utrættelige tunger.

Menneskenaturens længsler.

Filosofisk-religiøse overveielser.

(Fortsat.)

Tanker og grundsætninger af en alvorlig sandhedssøgende.

V.

Mennesket.

„Vi bærer i vort indre en smertelig bevidsthed om noget usigelig tomt, et levende savn, der skygger over vor livslyst, og som ingen af livets ydre tilfredsstillelser formaar at udfylde. Det følger os gennem livets glæder som skyggen lyset, det fylder vor sjæl med vemod, og saa sterk synes den os stundom at være, at livet endog bliver utaaleligt og døden at foretrække.

„Vore forhold her i verden kan have nok saa meget skjønt og godt at byde os; slegtskabets, venskabets, kjærlighedens ømme baand kan fængsle os; alt det, som er kjært og dyrebart her i livet, kan tilsmile os i øieblikkets lyst og i fremtids lyse forhaabninger — og dog, hvad er vel alt dette for sjælen, saalænge dens rastløse, dybere, utilfredsstillede attraa holder den fængslet og røver den den fulde nydelse af disse goder?

„Vi skulde ville ofre alt, forsage alt, naar vi bare kunde opnaa at tilfredsstille denne sjælens dybere og ædlere trang til en lykke, som vi savner og dog er forvissede om at kunne opnaa. Denne tillid er sterk i os, ja sterkere end døden.

„Vi erkjender, at vi som frie fornuftvæsener er ansvarlige for brugen af vore evner. Vi kjender hos os en uimodstaaelig trang til lykke; men det er kun

i beredvilligheden til at erkjende sandheden. til at søge efter den med vor sjæls fulde kraft.

„At eie sandhed, ikke blot søge efter den, er fornuftens rette endemaal og det sande livs kilde. Naarsomhelst derfor sandheden fremstiller sig for vor sjæl med vor fornufterkjendelses fyldestgjørende sikkerhed, da at ville tilbageholde vor viljes samtykke, vilde være en fornuftens selvfornedrelse og, aandelig talt, en tilintetgjørelse af sjælens liv.

„Slaven kan trods sine lænker være fri, naar hans menneskeværdighed, hans moralske sans ikke er underkuet; men hvor nedværdigende er ikke vor trældom, naar fornuften bukker under for lidenskaberne, naar den gjør sig til slave af fordommene, naar menneskefrygt og andre uædle bevæggrunde holder den bunden!

„Fornuften hævder sin egen autoritet, den kan ikke afstaa fra sine retmæssige krav. Begavet med sin sunde fornuft til retledning har mennesket ingen ret til at fælde nogen dom i modsigelse med den; med sin frie vilje har mennesket ikke ret til at give afkald paa sin moralske frihed. Fornuft og fri vilje gjør mennesket til et ansvarligt væsen, og han har ingen ret til at bortgive sin uafhængighed. Fornuftens erkjendelse, viljefrihed, sjælens medviden om det sande og det rette, eller samvittighedens indre dom, disse er de guddommelig givne, uafhængelige gaver, evner og kræfter i menneskesjælen, og mennesket kan derfor ikke give ganske slip paa dem, selv om han vilde.

„Som fornuftvæsen har mennesket ret til at lære sandheden at kjende. Som moralsk væsen, ifølge sin frie vilje og samvittigheden, har han ret og pligt til at følge sandheden. Enhver autoritet udenom mennesket, der vilde negte eller hindre ham i udøvelsen af denne dobbelte ret, krænker hans menneskerettigheder og krænker deres guddommelige ophav.

„Naar fornuften indvilger i det sande, undervurderer den sig ikke; den beviser sig netop derved som sand fornuft. Naar viljen følger det sande, er det ikke en undertrykkelse af den frie vilje, men det eneste sande udtryk for dens frihed. Thi at erkjende og antage sandheden udgjør menneskets sande uafhængighed, værdighed og frie bestemmelse.

„Mennesket kan, i forhold til sin skaber, ikke vel tænkes anderledes end som hengiven til det sande og det gode, fordi sandhed og godhed er menneskets maal. Just derfor er han i besiddelse af de sjælens naturlige evner, som, rettelig brugte, skal lede ham til erkjendelse af hans overnaturlige endemaal.

„Der er ingensomhelst værdighed her paa jorden, der kan maale sig i storhed med menneskesjælens; thi i den er præget selve billedet og lignelsen af dens guddommelige skaber.

„Lad os derfor være tro mod fornuften og dens forskrifter i bevidstheden om, at de vil lede os til erkjendelse af den høieste fornuft, som er ophavet til den uendelig fuldkomne, evige urtype, fra hvilken al skabt fornuft stammer!

„Lad os trofast følge sandhedens lys, hvor det lyser for vor fornuftige erkjendelse, som skal være os

ledetraad og autoritet ved undersøgelsen af vor tilværelses store maal! Hvad der modsiger fornuften, modsiger Gud.

VI.

Religion.

„Vi gaar da med alvor og oprigtighed frem i vor granskning med vor fornufts hellige fakkel for at oplyse os og søge den sande religion, fast bestemte paa til samme tid at tilbagevise saadanne trosbekjendelser eller trossystemer, der maatte kræve tilside-sættelse af vor fornuftige erkjendelse eller af vor samvittigheds indre dom eller af vor viljefrihed.

„Finder vi en religion, der forkyn-der os, at en sandhed, der for vor fornuft er indlysende, ikke er sandhed; finder vi en religion, der erklærer os, at det gode, vi elsker, ikke er godt, men ondt; finder vi en religion, der siger os, at vore gode gjerninger ikke er dyder, men laster; da svarer vi trygt: den er ikke en guddommelig religion; den er ikke himmelbaaren, men fremstaaet af partistrid og menneskelig lidenskab.

„En religion, som modsiger fornuftens vitterlige, almengyldige grundsætninger, som modstrider vor samvittigheds erkjendelse af det rette, eller som krænker vor menneskelige selvbevidsthed, er ingen sand religion, men menneskepaafund. At bekjende sig til den, er en fornægtelse af Gud og menneskenaturen. Thi ligesom Gud er den høieste fornuft, den oprindelige, fuldkomne vished om alt det, som er — saaledes er menneskefornuftens vished, i sin sfære, den første af alle visheder; og saasom den er dannet i lignelse med den øverste fornuft, er dens vished uomtvistelig gyldig. At ville benegte dette er at undergrave grundvolden for enhver erkjendelse af sandheden, at gjøre religionsbekjendelserne til et aabent spørgsmaal og aabne veien for gudsfornægternes triumf. Det første skridt til den sande religions bekjendelse maa være at bekræfte menneskefornuftens berettigede autoritet, paakalde brugen af dens evner og kræfter, kort, tage alt hensyn til dens tilforladelige dom for at komme til sandhedens erkjendelse.

„En religion altsaa, som siger sig at være den sande, bør ikke gjøre et eneste skridt for at bane sig overbevisning hos frie og fornuftige mennesker, hvis den ikke tager fuldt hensyn til deres fornuftige omdømme om denne religion og deres frie indvilgelse i den. Thi den skylder først og fremst at give fornuftmæssig og fyldestgjørende vished for de læresætninger, den byder os at tro. Baade sandhedens natur og religionens egen bestaaen kræver dette. Thi den religion, der afviser vor fornuftige erkjendelse eller krænker dens love, udsætter sig før eller senere for alle tænkedes protest.

„Ingen religiøs sandhed eller lære kan i virkeligheden troes og holdes, uden af fri overbevisning. Det er fornuftens evne til at indse lærens sandhed, og den frie viljes bestemmelse at indvilge i den, der udgjør selve det menneskelige grundlag, hvorpaa religionen alene kan bygges. Thi en religion, som

bliver uden den menneskelige erkjendelses vidnesbyrd og frie samtykke, er ingen religion, men enten snarere religionsskuffelse eller hyckleri. Mennesket som fornuftvæsen kan nemlig ikke, om han end vilde, med virkelig overbevisning slutte sig til en religionsbekjendelse, der vitterlig er modstridende hans fornuftige erkjendelse.

„Ligesom paa den ene side religionen skylder at give fyldestgjørende vished om, at de sandheder, den fremstiller, er af utvilsom guddommelig oprindelse, saaledes skylder vi paa den anden side at erkjende sandheden af, hvad den saaledes fremholder for os til at tro. Tro er ikke mindre en fornuftsyttring end viden eller hvilkensomhelst anden bestemt aandsvirk-somhed, hvor en fornuftslutning ligger til grund. Naar vi derfor negter at tro tilbørlig stadfæstede sandheder, er det en krænkelse af fornuftens overhøi-hed, og stadig gjentagen, vilde vor nægtelse stille os i klasse med ufornuftige skabninger, men med fuldt ansvar for at have kunnet og burdet erkjende og tro det sande.

„Religionen tilfører ikke sjælen nogen ny evne; ved sit overnaturlige lys og naadens høiere gaver oplyser, styrker og rensar den sjælens naturlige evner, som allerede er forhaanden. Et sikkert kjendetegn paa, at en religion er af guddommelig oprindelse, er, at den imødekommer og fyldestgjør alle vore ædlere naturlige evner og tilbøieligheder, det være sig paa fornuftens eller viljens omraade, og at den frembringer hos os den fulde sandheds overbevisning. Kort, den sande religion aabner for vort indre syn vor tilværelses salige maal; den løfter, leder, styrker, opflammer vor vilje og vore anskuelser til at opnaa det.

„Heller ikke maa det lades ude af sigte, at sjælens og legemets bestemmelse er én og udelelig; thi mennesket er sjæl og legeme, uadskillelig forenede i en personlighed. Ogsaa legemet har sin religiøse bestemmelse. For sjælens hellighed skal det være det helligede redskab. En religion, som har sandhedens guddommelige oprindelse, maa baade i sine læresætninger og i sin gudsdyrkelse skinne med den hele menneskenatures krav.

„Det nytter ikke at ville unddrage os den kjendsgjerning, at religionens krav til os er det høieste. Der er ingen ro for os, før det er virkelig tilfreds-stillet, saa at vi selv erkjender, at det er det. Ethvert forsøg paa at undertrykke det er faafængt. Prøver vi at drukne dette krav i verdenslarmen, vil dets nødraab i en ensom time med fornyet styrke paa-trænge sig vor sjæl. Dette raab vil have sit svar. Bliver det ikke tilfredsstillende besvaret, vil det komme igjen med ubetvingelig magt i vort livs sidste stund, bemægtige sig sjælen og fylde den med uro og rædsel.

„Det er da en nødvendighed for det fornuftige, tæn-kende menneske at søge en religion, der ikke er i strid med hans fornuft, og som staar i det rette forhold til menneskenatures krav. Er han en alvorlig søgende og finder den ikke, da kan han trøstigt vente, til religionens herre selv maatte ville aabenbare ham den.

„Ja, finder han ikke en saadan religion, og Gud ei

heller værdiges at aabenbare ham den, da maatte ved hans vandrings ende gravskriften over hans jordiske støv komme til at lyde som følger: „Her hviler en, som med al oprigtighed begjærte sandheden, og den blev ham ikke given. Han bankede alvorlig paa sandhedens dør, og den blev ikke lukket op for ham. Han søgte trofast efter sandheden og — fandt den ikke!“

„Men enhver, der søger, „skal finde“, og for enhver, der banker, „skal oplades“.

(Fortsættes.)

Pater Scheer.

Vi havde til hensigt at give nogle oplysninger om den bekendte prædikant, der godhedsfuldt agter at vie vort arbejde lidt af sin kraft. Men da der i „Morgenbladets“ torsdagsnummer er optagen en velvillig artikel, som vi ikke ønsker den bedre, og som er os dobbelt kjær, fordi den er flydt af en protestants pen, saa hidsætter vi denne i dens helhed.

Dominikanerklostret i Düsseldorf er et velbekendt sted for flere nordmænd, som dér har fundet den gjestfrie modtagelse. Det er mænd af den forskjelligste oprindelse, som dér har trukket sig tilbage for at ofre sig helt for sin egen og andres sjæls frelse. Bærerne af den fælles maleriske, hvide kutte (dominikanerne er ikke „sortebrødre“) er ikke blot landmænd og arbejdere; men ogsaa embedsstanden, prestestanden og adelen er repræsenterede blandt brødrene. Medlemmerne er som sedvanlig dels „tjenende brødre“, dels novicer, dels patres o: viede prester. Blandt novicerne var for et par aar siden, da indsenderen besøgte klostret, en friherre von Loë og blandt presterne (som magister noviciorum) en grev von Stolberg, sønnesøn af den berømte, ædle grev Leopold von Stolberg. Livet her giver et velgjørende indtryk af fred og endrægtig, broderlig virksomhed. Denne virksomhed er dels indadvendt, dels udadvendt: andagter og bønner i klostrets oratorium, den daglige messe og hyppig prædiken i klostrets skønne kirke, der besøges indtil trængsel af byens folk, flittigt studium. Novicernes videnskabelige kursus er, saavidt erindres, beregnet paa syv aar. Hertil kommer den daglige virksomhed i skriftestolen, som søges af en mængde medlemmer af byens forskjellige menigheder. En hovedvirksomhed udøver dernæst „fædrene“ som reiseprædikanter eller ved de saakaldte „folkemissioner“. Ved saadanne anledninger prædikes der gjerne et par gange daglig i flere uger, og tusender søger hen til prædikanternes skriftestole for at modtage lærdom, formaning og syndsforladelsens trøst, blandt dem ofte folk, som i lange tider har vandret paa den forlorne søns veie, men som nu søger udsoning med sin Gud. Navnlig gennem disse „folkemissioner“, denne velgjørende paavirkning paa den religiøse og moralske bevidsthed, er det, at ordenerne udøver en virksomhed overfor det moderne socialdemokrati og overhoved massernes onde instinkter, der synes at bære frugter, som ingensomhelst statsforanstaltning, intet magtmiddel formaar i fjerneste maade at opvise mage til. Om den storartede indremissionsvirksomhed af rent kirkelig art og under rent kirkelige former, som paa denne maade udfoldes i den romerske kirke, vil

man kunne faa nærmere oplysning i von Hammersteins høist interessante bog „Winfried oder das sociale Wirken der Kirche“, 2det oplag, Trier 1889. Jeg hidsætter et vidnesbyrd af en ikke-katolik om en af de omtalte folkemissioner: „En af de sidste dage i forrige uge hørte jeg om aftenen til en usedvanlig tid en høitidelig klokkeklang, og paa mit spørgsmaal efter aarsagen sagde man mig, at dette var begyndelsen til de katolske „missionsprædikener“, som i en tid af otte dage skulde holdes i alle kirker. Da jeg ikke er katolik, interesserede jeg mig lidet derfor og blev først igjen erindret derom, da jeg paa en spadseretur ganske tilfældig hørte meget entusiastiske ytringer af nogle foran mig gaaende herrer om en saadan prædiken, som de netop havde hørt i stiftskirken. Dette vakte hos mig ønsket om ogsaa engang at høre en saadan, og da eftermiddagstimerne for mig er de bekvemmeste, gik jeg tirsdag kl. halv fire hen i den mig nærmest liggende domkirke. Det skede altsaa ingenlunde af trang til opbyggelse, men alene af tom nysgjerrighed; vel ogsaa i den ikke ganske bevidste hensigt at underkaste prædikanten en kritisk mønstring. Straks efter de første ord fandt jeg, at baade stemmen og foredraget forraadte en ganske usedvanlig kraft og begavelse. I løbet af prædikenen steg min stedse vaagne opmærksomhed til beundring, og jeg tilstaa, at jeg, som paa reiser ofte havde leilighed til at høre prædikanter af alle konfessioner, aldrig tror at have fundet større overbevisningens varme, aldrig en mere egte troskraft, og sikkerlig aldrig en saa overvældende veltalenhed. Jeg saa taarer i krattige mænds øine, saa, hvorledes angerens smerte bevægede blaserede salondamers træk, og hvorledes kvinden af folket foldede sine haarde arbejdshænder til inderlig andagt. Ogsaa for hende lød de tændende ord, forstaaelige ogsaa for hende trængte de ind i hjertet. Thi ligesaa vældig, glødende og begejstret som talen var, ligesaa enfoldig var den ogsaa. Naar jeg siger glødende, da mener jeg ikke truende med helvedsstraffe og evig fordommelse; nei, kun om kærlighed og forbarmelse, kun om uendelig barmhjertighed talte den veltalende mund, og jeg tror ikke, at der var en eneste af dem, der lyttede til, som blev uberørt. Gaa hen, I troende af alle konfessioner, og hør ham! Har I end i mange stykker afvigende anskuelser, saa er dog den indre kjerne den samme. Ogsaa for eder vil der lyde mangt et godt ord, ogsaa i eders gemyt vil en længst forstummet streng igjen tone. Gaa hen ogsaa I, prædikanter, og lær, hvorledes man taler fra hjerte til hjerte! . . . Lykkelig den kirke, som har saadanne talere!“

En af disse brødre er det nu, som i disse dage tænker paa at besøge os for at holde en række foredrag i vor by. Pater Scheer, prior ved dominikanerklostret i Düsseldorf, er ikke veltalende paa den maade, som hin ovenomtalte prædikant. Det er ikke saareget talens glød, der karakteriserer hans veltalenhed, som dens rolige klarhed og foredragets aandfulde skønhed. Det er heller ikke prædikener i ordets almindelige betydning, der her skal høres, men foredrag over

konfessionele spørgsmaal, hvor der stilles mindre fordringer til talerens begeistring end til fremstillingens objektive klarhed. Denne tør vi vente i pater Scheers foredrag. Derfor gjentager vi: „Gaa hen, I troende af alle konfessioner, og hør ham! Har I end i mange stykker afvigende anskuelser, saa er dog den indre kjerne den samme.“ Hvad han vil med disse foredrag, det er, efter hvad vi har grund til at tro, ikke væsentlig polemik mod os protestanter; men pateren vil søge at give en saa klar og korrekt fremstilling som muligt af visse hovedpunkter indentor sin egen kirkes lære, navnlig saadanne, som fortrinsvis er gjenstand for misforstaaelse iblandt os protestanter.

Fordomsfrie mennesker vil anse det som en pligt og en glæde at blive saa nøie underrettede, saa korrekt belærte om anderledestroendes virkelige mening som muligt, uden hensyn til, om de saa tilsidst vil kunne billige denne virkelige mening eller ikke. De vil i hvert fald anse de gjængse mistydninger som en uretfærdighed. Indsenderen hører selv til dem, der ingenlunde kan billige alle de romersk-katholske lærdomme, men hvis retfærdighedsfølelse krænkes ved de mange letsindige domme, der fældes i uvidenhed og blind fordom. Der er sandelig punkter nok at strides om, uden at vi forøger deres antal ved fordomme, og der er bitterhed nok, om vi ikke forøger den ved overdrivelse af differensernes betydning. Her vil der da for de mange, mange, som er høist feilagtig underrettede, være al ønskelig anledning til at faa autentisk, paa de officiele kilder grundet, klar besked af en fuldt kompetent mand, som er ganske fri for al fanatisme, fra hvis læber derfor — derom tør man være overbevist — der ikke vil lyde et ord, der krænker vore kristelige følelser. Navnlig henstiller vi til theologerne, baade yngre og ældre at benytte denne anledning til at faa gjængse misforstaaelser og mistydninger af romersk lære og liv berigtigede. Dette bør enhver, som elsker sandheden i ærlighed, anse for en stor vinding. Foredragene vil forøvrigt være tilstrækkelig populært anlagte til at kunne tilegnes af alle, som forstaar tysk. Emærne er, efter hvad man erfarer, disse:

Første foredrag: Kristus og hans kirke. II: Primat og ufeilbarhed. III: Bibel og traditioner. IV: Boden og det private skriftemaal. V: Gjerningshellighed og naadeherlighed. VI: Den „ene saliggjørende“ kirke. VII: Intolerans og inkquisition. VIII: Ordenslivet (munkelivet), dets berettigelse og dets sociale betydning. Dertil kommer maaske endnu et niende foredrag.

Pater Scheer er nu en mand i sit sekstiende aar. Men, siger han om sig selv, han føler sig endnu ligesaa kraftig som for 20 aar siden. 22 aar gammel blev han viet til prest og har indtil sit 42de aar virket som prest og lærer, som sogneprest og som professor i theologi ved et biskopeligt seminar. I sit 42de aar „forlod han verden“ (som det heder i klostersproget) for i prædikebrødrenes orden udelt at ofre sig for sjælenes frelse. Dog allerede i 1874 bragte den usalige kulturkamp ham fra Düsseldorf til Ungarn, fra Ungarn

til Holland, derfra tilbage til Tyskland, først i den sorte frakke, indtil i 1887 fædrene igjen kunde drage ind i sit gamle kloster. Han er sterkt søgt som prædikant, og det har lykkedes ham at vække liv og rette paa store uordener i menigheder, som han har betjent. Han har forgjæves været anmodet om at udgive sine prædikener i trykken. Af fødsel er han en luxemburger. Pateren er en mand med et fint, intelligent ydre, og iført sin hvide ordensdragt er han en sjelden smuk repræsentant for sin stand. Vi udtaler det haab, at han, som med saa megen gjestfrihed har aabnet sit kloster for norske protestantiske besøgende, der med stor interesse har iagttaget ordenernes strenge, fromme liv og deres energiske, selvfornegtende arbejde til kristentroens gjenopvækkelse og befæstelse i denne vantroens tid — at han vil finde velvillig modtagelse iblandt os, som vel i mange punkter har en fra hans forskjellig opfatning, men som tillige skal huske paa, at han er vor broder, at han med os bygger hele sit saligheds haab paa den korsfæstede herre Jesus Kristus. Foredragene vil blive afholdt i St. Olafs kirke tirsdag, torsdag og fredag aften kl. 7 og begynder tirsdag den 23de ds.

Selvmord

forekommer nu — som statistiken viser — hyppigst i Tyskland, saa i Danmark, Schweiz, Frankrige, Østerrige, Sverige, Belgien, England o. s. v. Sachsen er atter den del af Tyskland, der særlig glimrer ved antal af selvmord, da der kommer 400 paa hver million indbyggere; Leipzig har endog 450.

Man skulde tro, at kvinden, som den svagere og for kampen for tilværelsen mindre væbnede, lettere skulde lade sig henrive til selvmord end manden; og alligevel er det manden — manden, som altid gjør sig til af sin styrke, sin energi og sin tapperhed, som afgiver den største kontingent til selvmordernes blege hær. Maaske er forklaringen af denne sælsomme kjendsgjerning at finde i et andet særkapitel af statistiken. Hos manden afgiver nemlig den fremskredne alder, den tid, da karakteren er svækket og livsenergien formindsket, de fleste selvmordere; hos kvinden er det derimod de første aar af tyveaarene — de aar, i hvilke det største antal kjærlighedstragedier falder. I byerne er selvmord meget hyppigere end paa landet; specielt er de talrige i de store fabrikbyer. De selvmordere, som af formues- eller næringssorger lægger haand paa sig, danner den talrigste gruppe. Det allersørgeligste punkt i selvmordsstatistiken er dog det altid voksende antal af selvmord i børnealderen.

Ligeledes vokser bestandig antallet paa sindssyge. Fra Kjøbenhavn skrives til et herværende blad:

Af de officiele beretninger om Kjøbenhavns og statens sindssygeanstalter fremgaar det, at de sindssyges antal, ligesom i andre lande, i de seneste aar i den grad er tiltaget, at der næsten overalt mangler plads. Med hensyn til St. Hans hospital — den kjøbenhavnske kommunes sindssygeanstalt — vil der derfor allerede iaar fremkomme forslag om en meget betydelig ud-

videlse. Af aarsagerne til sindssyge fremhæves drikfældighed som en af de hyppigste, ligesom ogsaa denne last neppe har været uden indfyldelse i de tilfælde, hvor uheldige egteskabelige forhold eller økonomiske vanskeligheder er angivne som aarsag til sindssyge. Endvidere nævnes blandt disse aarsager „religiøs paavirkning“. Hermed menes ikke religiøse grublerier, men den paavirkning, der udøves af sekterere. Som det lader til, at denne art sindssyge af den farligste natur; der anføres saaledes et par tilfælder, hvorved den angrebne befandt sig i et raseri, der medførte døden efter et par dages ophold i anstalten.

Benedikt fra Nursia og hans amme.

Af
Fr. Paludan-Müller.

(Fortsat.)

A m m e n.

Ja, lad daarlighed mig høre!
Rive hjertet ud af livet,
Tage selv din fryd afdage,
Sig at pine og at plage,
Er det Gud at herliggjøre?
Men med mig det er det samme —
Mig lad dette slag kun ramme
Men at du, du lille stakkel,
Nu saa meget ondt skal lide,
Gjennem savn og sorg dig stride,
Det en dolk er for din amme.
Vildsom paa de øde steder
Skal i vintrens kuld du gyse,
Røvet dine varme klæder;
Sult og tørst du skal fornemme,
Mens jeg laver mad derhjemme;
Du skal gaa med bare fødder,
Du, hvem over livets torne
Jeg saa gjerne bar paa hænder;
Skilt ved hjem og slegt og venner
Skal du nøies med Guds naade,
Nøies med en fugtig hytte,
Uden vern til dig mod slanger
Og mod udyr at beskytte.
Mørkt omkring dig, naar i natten
Stormene du hører tude;
Kun en sten til hovedpude,
Naar paa vandring du vil hvile;
Og til skjerm mod solens pile,
Svier somrens brand dig issen,
Ikkun dyrets skind, naar kransen
Om din tinding her er vissen.

B e n e d i k t.

Hvad! Endnu jeg kransen bærer?
Rent din laurbærkrans jeg glemte
For at agte paa din klage.
Tag den! Tag igjen tilbage
Lykkens pant, du mig bestemte,
Seirens tegn, der helten ærer.
Ingen laurbær jeg begjærer,
Ingen triumfators trone,
O, men engang livets krone!

A m m e n.

Livets krone — ja, hvor er den?
Hvem har seet den?

B e n e d i k t.

Jeg, Cyrilla!

A m m e n.

Du? —

B e n e d i k t.

Ja, i sin glans og skønhed
For mit øie har den tindret.

A m m e n.

Livets krone?

B e n e d i k t.

Ja, i klarhed
For mit blik den straaled.

A m m e n.

Hvordan

Saa da kronen ud?

B e n e d i k t.

Dens skue

Fyldte mig med salig glæde;
Men med farver ei den males,
Ei med ord dens glans udtales.
Ett jeg ved kun, at fra den stund
Denne krone blev mig synlig,
Falmed alle livets krans,
Blegned lykkens sol og skinnet,
Hvornæd ærens purpur lued.
Havde kronen ei jeg skuet.
Her hos dig jeg nu var bleven;
Men med evig glans den blinker,
Fremad — opad den mig vinker!

A m m e n.

Ve mig!

B e n e d i k t.

Ei saa dybt du sukke!

Skal da jeg min amme tyse,
Som har sunget for min vugge?

A m m e n.

Ei i søvn som barnets sorger
Lar sig denne smerte dyse.
Bort du gaar, og hvem er hos mig
I de lange, lange tider?

B e n e d i k t.

Haabet, der forbi dem skrider —
Evighedens haab, Cyrilla,
Vinkende med livets krone.
Denne krone dig med jordens
Savn og taarer vil forsone.
Lær dens herlighed at kjende
Af det tab, den mig erstatted,
Af det liv, som her fik ende!
Kast et blik ud over sletten,
Vore store fædres bolig,
Nu saa øde og saa stille!
Se omkring dig! her, hvor magtens,
Lykkens, ærens, seirens krans
Smuldre hen i oldtidsgraven
Med de pander, som dem bare;
Her, hvor riget er lagt øde

Med dets høie helteskare;
 Her, hvor sorgfuld nat bedækker
 Tidens børn, og mindets tone
 Hjertets sterke gjenlyd vækker;
 Her, hvor alt om død erindrer,
 Her, just som i mulm en stjerne,
 Straalte første gang i klarhed
 For mit øie livets krone.

A m m e n.

I dit blik for mig den tindrer!

(Sluttes.)

Indenlandske efterretninger.

Forlis. Den 28de f. m. forliste under storm ved Vardø en baad med 1 mand, 2 koner, 2 børn, 2 kjør og 4 faar. — Dampskib „Ulven“ af Bergen er grundstødt og sunket i Sævereidfjorden; mandskabet reddet.

Hvalfangsten ved Mehavn har iaar været dreven af 15 dampskibe, der har fanget ca. 280 hval, hvad der er omtrent 100 mer end ifjor. Barder af blaa- og seilhvaler sammen er solgt i London for 3970 kr. pr. ton (1000 kilo).

Fedesildfisket gav i 1884—89 gjennemsnitlig 801,962 hektoliter, hvoraf garnfangsten indbragte knap en tredjedel. Endnu er det kun smaat med fangsten; mest er taget i Nordlands amt.

De norske udvandrere i 1889 beløb sig til 12,642, nemlig 7076 mands- og 5566 kvindelige personer; 2238 var børn under 15 aar. Aaret tilforn udvandrede 21,452. — Iforgaars afgik med „Thingvalla“ 87 og med „Angelo“ 115 udvandrere.

Fra Ishavet er blandt andre skibe hjemkommen jagt „Alken“ af Hammerfest med 788 store og 283 smaa kobber paa sin 1ste, paa sin anden tur med 71 store, 59 smaa kobber, 15 ren og 3 bjørne. Af hvalros har bl. a. jagt „Hortensia“ medbragt 38.

Udenlandske efterretninger.

Gammelkatholikerne sekt har sluttet sin 10de kongres i Köln. Den var besøgt af ca. 200 afsendinge fra gammelkatholske menigheder. Da deres hovedløsen er kamp mod den ufeilbare pave, saa deltog naturligvis ogsaa endel medlemmer af andre trossamfund i forsamlingen.

For at afhjælpe den nød, som oversvømmelserne har voldt i Østerrige, har regjeringen bevilget 3 mill. kr.

En stor grubeeksplosion har fundet sted i gruben Maybach, ikke langt fra Saarbrücken. 25 lig er dragne frem.

Ved et togsammenstød udenfor Aachen er 4 personer dræbte og 14 svært saarede. — Et andet sammenstød har fundet sted ved Banchory (Skotland), hvorved 10 personer mistede livet, og 40 saaredes. — Et tog er gaaet af skinnerne i Missouri; 10 personer dræbtes straks.

Voldsomme skovbrande af meget stor udstræk-

ning har hjemsøgt omegnen af Athen og Moskau og guvernementet Nischnei-Nowgorod.

150 faar er indebrændte paa en forpagtergaard ved Voeredaal i Rhinprovinsen.

„Jernporten“ ved Orsova har man i mandags paabegyndt sprængningen af i overvær af de ungarske, serbiske og rumænske ministre. Om ikke lang tid vil man saaledes have fjernet den vigtige hindring for seilladsen paa Donau i dennes hele længde.

Soulykker. I aaret juni 1888—89 er der totalt forlist 507 skibe fra Storbritannien-Irland og omkommet 2006 personer; 53 skibe savnes. Af skibe, tilhørende engelske besiddelser, er totalt forlist 246 skibe, og 227 mennesker er omkomne. — Østerrigsk skib „Taurus“ er sunket i Sortehavet med 73 mand. — I sin tid sendte sultanen af Tyrkiet panserfregatten „Ertograut“ for at bringe keiseren af Japan (mikadoen) en orden. Mangel af kul og krudt og penge beredte skibet mangfoldige ubehageligheder. Nu har det omsider faaet hvile ved Japans sydkyst efter at have udrettet sit erende. I en storm er det nemlig gaaet tilgrunde med hele sin ca. 500 mand sterke besætning paa 63 mand nær. — I samme storm strandede postdamperen „Musathi Maru“; af samtlige ombordværende undgik kun 1 japaneser døden.

Sammen i døden. skjønt ikke godvillig, gik et egtepar forleden i Zürich. De var blevne uens, og manden, en arbeider, vilde styrte sin kone i Limmat, men hun holdt fast i ham, og saaledes fandt de sammen sin død i floden.

Blandinger.

Gruopvækkende. En gammel prest fra Rhinprovinsen, vicerektor og professor i liturgi ved Kölns presteseminar, aflagde i disse dage Norden et besøg. En reporter i Jönköping saa ham, fandt hans udseende svarende til den gjængse forestilling om de værste af alle skabninger, som er i himlen, paa jorden og under jorden, nemlig jesuiterne, og forfattede en meddelelse, efter hvilken et andet blad skriver: En jesuit vakte i förgår en viss uppmærksomhet i Jönköping. Han var klädd i en lång kappa af groft kläde, en lågkullad, bredskuggig filthat, under hvilken stucko fram några hvita lockar. Det bleka, magra, slätrakade anletet tydde på en grublande ande; blicken doldes af ett par storbågade glasögon. Mannens namn var de Pingsmann, selbregens (!) från Köln.

Hvor godt protestanter undertiden opfatter den kristnes pligt til at bidrage til sin kirkes underhold, viser Bønsnæs kapels gaveblok. Da den aabnedes den 12te ds. indeholdt den 140.83 kr., hvoraf kun 2.98 kr. var i kobber, derimod 30 kr. i tikrone- og 40 kr. i femkronesedler. Til denne kirke er det endnu fra vor gamle katholske tid skik at love gaver, forat Gud skal opfylde ens ønske. Det samme er tilfælde med Vaag-kirke paa Færøerne og med en kirke paa Island. Kan nogen gjætte, hvorfor d'hr. pastorer taaler, at just denne levning af katholicismen bliver bestaaende?

Bogbinder Adolf Jansen

anbefaler sig til udførelse af alt til faget henhørende arbeide.

Thv. Meyers gade 85.

Vore ærede abonnenter i Norge udenfor Kristiania, i Sverige og Danmark, Tyskland, Østerrige og Luxemburg bedes fornye sit abonnement igjennem posten snarest. Abonnenterne i Kristiania og i andre lande end de ovennævnte, der ikke afbestiller det inden den 1ste september, betragtes fremdeles som abonnenter.